

NOTA VAN BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN

**ontwerp verklaring van geen bedenkingen en
ontwerp omgevingsvergunning**

Zonneveld Havebos

GEANONIMISEERDE VERSIE

1. Inleiding

Deze nota van beantwoording zienswijzen heeft betrekking op het raadsbesluit van 25 juni 2020, waarbij door de gemeenteraad is besloten om een ontwerp verklaring van geen bedenkingen (vvgb) af te geven ten behoeve van het realiseren van zonnepark Havebos, groot ca. 17 ha, gelegen aan de Munstermanstraat te Silvolde op het perceel Wisch, sectie B, nummer 3608.

Naast de ontwerp-vvgb door de raad, is voor de realisatie van het zonnepark een omgevingsvergunning nodig. Deze omgevingsvergunning gaat over de activiteit “planologisch strijdig gebruik”, als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder c van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en over de activiteit bouwen.

De ontwerp-vvgb en ontwerp-omgevingsvergunning hebben vanaf 2 juli 2020 tot en met 12 augustus 2020 gelijktijdig ter inzage gelegen. Binnen deze termijn kon iedereen, schriftelijk of mondeling, een zienswijze bij de gemeenteraad kenbaar maken. De ter inzage legging is op 1 juli 2020 bekendgemaakt in Staatscourant, het Oude IJsselstreek Vizier en de gemeentelijke website.

2. Ingediende zienswijzen en ontvankelijkheid

Tussen 2 juli en 13 augustus zijn in totaal 15 zienswijzen ontvangen. Van deze zienswijzen zijn er 3 gericht aan het college, deze hebben alleen betrekking op de ontwerp-omgevingsvergunning. 7 zienswijzen zijn gericht aan de raad en hebben dus alleen betrekking op de ontwerp-vvgb. Van deze 7 zienswijzen zijn er 5 inhoudelijk identiek, maar ingediend door 5 verschillende personen. Tot slot zijn er 5 zienswijzen ingediend die zijn gericht aan zowel de raad als het college of aan ‘de gemeente’. Deze worden beschouwd als zienswijzen tegen zowel de ontwerp-vvgb als de ontwerp-omgevingsvergunning.

Deze zienswijzen zijn ontvangen binnen de daarvoor gestelde termijn en zijn ontvankelijk. Op 14 augustus is nog een zienswijze ontvangen. De datum van indiening van deze zienswijze blijkt uit de het poststempel. Daar staat 13 augustus.

Artikel 6:9 lid 2 van de Algemene wet bestuursrecht stelt:

Bij verzending per post is een bezwaar- of beroepschrift tijdig ingediend indien het voor het einde van de termijn ter post is bezorgd, mits het niet later dan een week na afloop van de termijn is ontvangen.

De inzagetermijn liep tot en met 12 augustus. Uit het poststempel blijkt dat deze zienswijze door PostNL is ontvangen op 13 augustus, dus na afloop van de inzagetermijn. In de directe omgeving van de woning van deze indiener staan meerdere PostNL brievenbussen die alle werkdagen worden gelicht. Daaruit volgt dat de zienswijze ter post is bezorgd op 13 augustus. Deze zienswijze is niet tijdig ingediend en daarmee niet ontvankelijk.

Alle ontvankelijke zienswijzen zijn hierna samengevat en voorzien van een inhoudelijk reactie. Tevens wordt aangegeven of de zienswijze leidt tot het gewijzigd vaststellen van de omgevingsvergunning en wordt een advies gegeven over het gewijzigd vaststellen van de vvgb.

3. Samenvatting zienswijzen

In dit hoofdstuk zijn de ontvankelijke zienswijzen beknopt en zakelijk weergegeven. Een vijftal zienswijzen is wat betreft de inhoudelijke bezwaren identiek aan elkaar en wordt daarom gezamenlijk behandeld onder ‘Indiener 11 – 15’.

Zienswijzen tegen de ontwerp-omgevingsvergunning

Indiener 1

- 1.1 Indiener stelt dat uit een risicoanalyse moet blijken dat het zonnepark geen negatief effect heeft op de hoofdspoorweginfrastructuur. Dat moet onder meer uit een EMC (elektromagnetische

compatibiliteit) berekening blijken. Ook voor de weerkaatsing van licht van zonnepanelen dient aangetoond te worden dat aanwezige seinen niet "overstraald" kunnen worden door lichtweerkaatsing door de zonnepanelen.

Reactie gemeente

- 1.1 De gemeente is in deze geen initiatiefnemer. De verantwoordelijkheid voor het aanleveren van de gevraagde berekening en argumentatie met betrekking tot het wel over niet 'overstralen' van eventueel ter plaatse aanwezige seinen ligt bij de initiatiefnemer, LC Energy. De zienswijze is daarom doorgezet naar de LC Energy. Inmiddels is er contact geweest tussen de indiener en de initiatiefnemer. Daaruit is duidelijk geworden dat het effect van de elektromagnetische compatibiliteit afhankelijk is van het maximale vermogen en de maximale spanning van de elektrische installaties. Bij het inkoopstation en het klantstation is er sprake van de grootste vermogens en spanning. Daarom kiest initiatiefnemer ervoor deze stations te verplaatsen naar ruim buiten de risicozoneringen. De projectlocatie biedt daarvoor voldoende ruimte. Voor de transformatoren met kleinere vermogens gaat initiatiefnemer nader in overleg met indiener om te kijken of er aanvullende maatregelen nodig zijn en zo ja welke. Voor wat betreft het overstralen van de seinen wordt een aanvullend onderzoek naar het optreden hiervan gedaan. Op basis van dit onderzoek wordt het gesprek tussen initiatiefnemer en indiener gevoerd over eventuele aanvullende maatregelen en wordt de terreininrichting definitief vastgesteld.

Conclusie en voorstel:

Deze zienswijze geeft aanleiding voor de initiatiefnemer om de terreininrichting te wijzigen, maar de precieze inrichting moet nog met indiener worden afgestemd. Het verplaatsen van enkele onderdelen leidt niet tot een andere activiteiten, een minder goede landschappelijke inpassing of minder ruimtelijke kwaliteit. Daarom wordt voorgesteld de omgevingsvergunning ongewijzigd vast te stellen. Wanneer de initiatiefnemer de gewijzigde inrichtingstekening beschikbaar heeft, kan via een eenvoudig wijzigingsverzoek de inrichtingstekening bij de vergunning worden vervangen door de nieuwe tekening.

Indiener 2

- 2.1 In de ontwerp-vvgb en daarmee in de ontwerpbeschikking is een termijn van 2 maanden opgenomen voor het ontmantelen van het zonneveld na afloop van de looptijd van de vergunning. Indiener verzoekt deze termijn om te zetten naar 6 maanden.

Reactie gemeente

- 2.1 In de vergunning is een termijn opgenomen waarbinnen de installatie ontmanteld moet zijn, om daar te zijner tijd (indien nodig) op te kunnen handhaven. Het wijzigen van de termijn van 2 naar 6 maanden doet aan dat doel niets af, aan het verzoek wordt daarom voldaan. De gemeente hecht belang aan het gelijk behandelen van gelijke situaties, daarom wordt de termijn ook voor de andere projecten gewijzigd van 2 naar 6 maanden.

Conclusie en voorstel:

Het verzoek van indiener om de ontmantelingstermijn te verruimen van 2 naar 6 maanden, kan worden ingewilligd zonder iets af te doen aan het doel van die termijn. Voorgesteld wordt om aan het verzoek te voldoen. Om te voorkomen dat ongelijkheid en onduidelijkheid ontstaat tussen de verschillende projecten, wordt bovendien voorgesteld om de termijn van 6 maanden toe te passen voor alle zonnevelden waar de gemeente vergunning voor verleent. Om tegenstrijdigheid tussen de vvgb's en de vergunningen te voorkomen, wordt voorgesteld om ook in bepaling 2, lid e van de vvgb's de genoemde termijn aan te passen.

Indiener 3

- 3.1 Indiener is van mening dat de realisatie van een zonnepark een grote negatieve impact zal hebben op de in het gebied aanwezige flora en fauna.
- 3.2 Indiener stelt dat tijdens de aanleg van het zonneveld archeologische waarde verloren zal gaan.
- 3.3 Indiener stelt dat landbouwgrond nodig is voor voedselproductie en niet voor het realiseren van zonnevelden.
- 3.4 Indiener stelt dat lokaal en in de gemeenteraad onvoldoende draagvlak is voor het project.
- 3.5 Indiener stelt vragen bij de locatiekeuze:

- Op welke manier wordt er rekening gehouden met de waarde bij de inpassing?
 - Hoe is deze “kanskaart” tot stand gekomen en welke factoren hebben hier een rol bij gespeeld?
 - Op welke wijze heeft de relatie tussen grondeigenaar, tevens lokaal grootgrondbezitter, Stichting de Armenkorf en gemeente hier een rol in gespeeld?
- 3.6 Indiener heeft 6 jaar geleden uitgebreid contact gehad met de gemeente over het bestemmingsplan buitengebied (toen in voorbereiding). Na lang zoeken heeft indiener de huidige woning gekocht. De omgeving van de woning is van grote waarde voor de indiener. Indiener is niet tegen het opwekken van duurzame energie, maar is van mening dat er tal van betere locaties beschikbaar zijn.

Reactie gemeente

- 3.1 In het kader van de voorbereiding van het project is een natuurtoets uitgevoerd. Uit dit onderzoek blijkt dat het project naar verwachting zal leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van enkele beschermde soorten die vallen onder het beschermingsregime “andere soorten” en waarvoor in de provincie Gelderland vrijstellingen zijn opgesteld van de ontheffingsplicht. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat er geen leefgebied verloren gaat en het relatief algemene soorten betreft. Bovendien wordt verwacht dat met de voorgenomen ontwikkeling juist geschikter biotoop ontstaat voor met name de algemene grondgebonden zoogdieren, landbiotoop voor amfibieën en foerageergebied voor vleermuizen. Samengevat heeft het project dus geen grote negatieve impact op de aanwezige fauna. De toegankelijkheid van het projectgebied voor verschillende (zoog)diersoorten wordt geborgd door het toepassen van diervriendelijk hekwerk. Voor flora geldt dat de nieuwe situatie, waar tussen en onder de zonnepanelen ruimte is voor inheemse wilde bloemen en rond het zonneveld diverse soorten inheemse beplanting wordt aangelegd, meer ruimte biedt dan het huidige landgebruik (maïsakker).
- 3.2 Met betrekking tot archeologie zijn meerdere, uitgebreide zienswijzen ingediend. Voor de beantwoording van dit onderdeel wordt verwezen naar het antwoord op de zienswijze van indieners 4 en 5.
- 3.3 Als samenleving hebben we landbouwgrond nodig voor de productie van voedsel en hebben we ook ruimte nodig voor het opwekken van duurzame energie. Binnen de relevante wet- en regelgeving is het de keuze van de grondeigenaar waar de grond voor gebruikt wordt.
- 3.4 De gemeente vindt draagvlak voor nieuwe ontwikkelingen belangrijk. Om die reden zijn, nadat de gemeenteraad het beleid heeft vastgesteld, informatieavonden georganiseerd over het beleid voor het opwekken van duurzame energie (het Uitnodigingskader lokale duurzame energie opwekking). Om dezelfde reden is in dat beleid opgenomen dat initiatiefnemer voor zonnenvelden vroegtijdig zelf contact moeten opnemen met omwonenden in een straal van 400 m. Desondanks kan niet verwacht worden dat voor ingrijpende projecten zoals zonnenvelden, unaniem draagvlak gecreëerd kan worden. Dat is hier dan ook niet gelukt. In zo'n geval is het belangrijk dat het proces zorgvuldig heeft plaatsgevonden, dat alle relevante onderwerpen goed zijn onderzocht en dat in het uiteindelijke ontwerp zoveel mogelijk rekening is gehouden met de wensen van de omgeving. Dat is gebeurd. Daarmee voldoet het project aan alle relevante wet- en regelgeving en daarom wordt de vergunning verleend.
- 3.5 - Op welke manier wordt er rekening gehouden met de waarde bij de inpassing?
De oostelijke steilrand van de kamp wordt beter zichtbaar gemaakt door middel van het aanplanten van een struweel beplanting. De meer westelijke steilrand leent zich minder om te herstellen omdat hier het reliëf verschil veel minder aanwezig. De bestaande knotwilgen en solitaire eik blijven. De knotwilgen worden uitgerasterd waardoor een gemakkelijke passage voor reeën tussen de bosrand, spoorlijn en omliggende percelen ontstaat.
- Hoe is deze “kanskaart” tot stand gekomen en welke factoren hebben hier een rol bij gespeeld?
De “kanskaart” is de inpassingskaart uit het Uitnodigingskader lokale duurzame energie opwekking. Deze kaart is tot stand gekomen na een proces van zo'n anderhalf jaar, waarbij gebruik is gemaakt van de kennis en ervaring die binnen de gemeentelijke organisatie aanwezig is, de input van professionals van verschillende disciplines en vertegenwoordigers van verschillende belangenorganisaties. Bij het opstellen van de kaart zijn vanzelfsprekend ook alle bestaande ruimtelijke (beleids)kaarten gebruikt, zoals bestemmingsplankaarten, de gemeentelijke archeologische waardenkaart, de kaart van het Gelders Natuurnetwerk et cetera.
 - Op welke wijze heeft de relatie tussen grondeigenaar, tevens lokaal grootgrondbezitter, Stichting de Armenkorf en gemeente hier een rol in gespeeld?

Niet. De gemeente ontwikkelt beleid en toetst of een initiatief voldoet aan het beleid. De initiatiefnemer maakt afspraken over het gebruik van de grond met de grondeigenaar. De gemeenten heeft niets te maken met de afspraken tussen de initiatiefnemer en de grondeigenaar.

- 3.6 De projectlocatie heeft in het bestemmingsplan buitengebied een agrarische bestemming. Die wordt overigens niet gewijzigd, initiatiefnemer krijgt een vergunning om de grond anders te gebruiken dan bestemd. Dat er nu een zonneveld komt, kan als vervelend worden ervaren. Dat neemt niet weg dat een bestemmingsplan geen garantie is dat er niets verandert. Juist bij ontwikkelingen van algemeen belang, zoals de opwek van duurzame energie, komt het voor dat het algemeen belang botst met individueel belang. Om dat zoveel mogelijk te compenseren, moeten initiatieven voor grote zonnevelden waar mogelijk bij ontwerp en inrichting van het project rekening houden met de wensen van omwonenden en moeten omwonenden de gelegenheid krijgen financieel te participeren. Dit project voldoet aan die voorwaarden.

Conclusie en voorstel:

Deze zienswijze geeft geen aanleiding de omgevingsvergunning gewijzigd vast te stellen. Voorgesteld wordt dan ook met deze zienswijze niet in te stemmen en de vergunning ongewijzigd vast te stellen.

Zienswijzen tegen de ontwerp-omgevingsvergunning en de ontwerp-vvgb

Indiener 4

- 4.1 Indiener is van mening dat de gemeenteraad de beslissing om vergunning te verlenen aan project "zonnepark-project Havesbos" genomen heeft op basis van onvolledige informatie. Daarbij wordt gesteld dat de gemeentelijke cultuurhistorische waardenkaart in 2014 om financiële redenen onzorgvuldig tot stand is gekomen. Vele zaken, vooral met betrekking tot oude boerderijen en landschappen, zijn niet benoemd. Indiener heeft tijdens de voorbereiding van het project meermaals contact gezocht met zowel de gemeente als de initiatiefnemer om aandacht te vragen voor de informatie die aan de gemeentelijke waardenkaart zou ontbreken.
- 4.2 Indiener doet een aantal aanbevelingen om de cultuurhistorische en archeologische waardenkaarten aan te passen, lokale historische verenigingen bij dit soort projecten te betrekken en om van het plangebied en de omgeving een natuurgebied met diverse historische hotspots te maken.

Reactie gemeente

- 4.1 Het projectgebied heeft volgens het bestemmingsplan een archeologische waarde (archeologische verwachting 1). Dat betekent onder andere dat de gemeente bij het beoordelen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor bouwen, advies inwint bij een archeologisch deskundige. Dat is in dit geval dan ook gebeurd. Zoals indiener ook zelf aangeeft, heeft initiatiefnemer inventariserend archeologisch veldonderzoek laten uitvoeren en heeft de regio-archeoloog van de omgevingsdienst advies uitgebracht. Op verzoek van de initiatiefnemer heeft daarnaast nog een overleg plaatsgevonden tussen de door de initiatiefnemer ingeschakelde archeologisch adviseur en de regioarcheoloog. Dit heeft geleid tot nadere afspraken over de inrichting en uitvoering van het project, waaronder afspraken over archeologische begeleiding bij de graafwerkzaamheden ten behoeve van de trafohuisjes. In dit kader heeft initiatiefnemer door een archeologisch adviesbureau een Programma van Eisen laten opstellen voor de graafwerkzaamheden. Dit PvE is beoordeeld en goedgekeurd door een andere archeoloog van de omgevingsdienst. Voor zover de cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente onvolledig is, is dat voor dit project niet relevant omdat deze kaart slechts een deel van het toetsingskader vormt. Het inventariserend veldonderzoek, de kennis van de betrokken archeologen en de specifieke gebiedskennis van de regioarcheoloog maken er ook deel van uit. Hiermee is de bescherming van eventueel in het gebied aanwezige archeologische waarden afdoende geborgd.
- 4.2 In het kader van de evaluatie van het uitnodigingskader lokale duurzame energieopwekking, is de regioarcheoloog om advies gevraagd. In dat advies geeft de regioarcheoloog aan dat er terreinen zijn die per abuis niet op de archeologische beleidskaart en in het bestemmingsplan zijn vermeld, maar wel archeologisch waardevol zijn. De regioarcheoloog heeft een lijst opgesteld met gemeentelijke monumenten en archeologische waardevolle gebieden waar op de inpassingskaart van het uitnodigingskader rekening mee gehouden zou moeten worden. Een groot deel van deze lijst bleek al binnen de categorie 'waardevol landschap' te liggen, waar de

grootschalige opwek van duurzame energie alleen in uitzonderlijke gevallen is toegestaan. Op basis van het advies van de regioarcheoloog is een drietal locaties toegevoegd aan de categorie 'waardevol landschap'. Eén van die locaties zijn de celtic fields direct ten oosten van de zonneveld Havebos, maar de locatie van Havebos zelf is door de regioarcheoloog niet beoordeeld als een locatie waar op grond van de (potentiële) archeologische waarde geen grootschalige opwek van duurzame energie mag worden toegestaan. Verder wordt opgemerkt dat als de eigenaren van het plangebied en de omgeving het willen ontwikkelen tot natuurgebied met historische hotspots, zij daarvoor net als ieder ander een verzoek kunnen indienen. Het is de taak van de gemeente om zo'n plan te toetsen aan wet- en regelgeving en beleid. Als een plan daarbij past, zal de gemeente aan zo'n initiatief medewerking verlenen.

Conclusie en voorstel:

Deze zienswijze geeft geen aanleiding de omgevingsvergunning gewijzigd vast te stellen. Deze zienswijze bevat geen informatie op basis waarvan gesteld kan worden dat het project in strijd is met een goede ruimtelijke ordening, waarmee de ontwerp-vvg onterecht zou zijn afgegeven. Voorgesteld wordt met deze zienswijze niet in te stemmen, de zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de vergunning of de vvgb.

Indiener 5

- 5.1 Indiener heeft bij het bekend worden van de plannen al diverse keren aangekaart dat er zaken totaal verkeerd aangepakt worden, en stelt dat hij geen gehoor krijgt bij gemeente OIJ.
- 5.2 Indiener stelt dat het (archeologisch) kaartmateriaal onjuist is.
- 5.3 Indiener stelt dat het externe (archeologisch) adviesbureau niet weet hoe alles in elkaar steekt en een verwarrend verhaal ophangt.
- 5.4 Indiener stelt dat de ambtenaren verrast waren dat er zoveel historie aanwezig was, dat raadsleden en fractieassistenten niet op de hoogte zijn en dat de gemeente ernstig in gebreke is gebleven.
- 5.5 Indiener stelt dat ter plaatse onvoldoende onderzoek naar flora en fauna is gedaan.
- 5.6 Indiener geeft aan dat ProRail hoge hekken heeft geplaatst, waardoor wilde dieren belemmerd worden bij het oversteken van de spoorbaan en overreden worden. ProRail moet de hekken weghalen.

Reactie gemeente

- 5.1 De manier waarop een dergelijk project moet worden aangepakt, welke ruimtelijke onderzoeken noodzakelijk zijn en welke procedure moet worden gevolgd, is vastgelegd in wet- en regelgeving. Deze is hier zoals gebruikelijk toegepast. De stelling dat indiener geen gehoor heeft gekregen bij de gemeente herkennen wij niet.
- 5.2 Zie antwoord bij 4.1 en 4.2
- 5.3 Het beoordelen van de kwaliteit van het werk van het door de initiatiefnemer ingeschakelde archeologische adviesbureau is aan de regioarcheoloog. Wij hebben van de regioarcheoloog geen signalen gekregen waaruit blijkt dat dat werk niet in orde zou zijn.
- 5.4 De stelling dat de ambtenaren verrast zouden zijn geweest dat er zoveel historie aanwezig was herkennen wij evenmin. Onder meer uit het bestemmingsplan blijkt immers dat voor locatie een archeologische verwachtingswaarde geldt. Het is niet de taak van raadsleden en fractieassistenten om voor de hele gemeente precies te weten welke gebieden archeologisch en cultuurhistorisch interessant zijn. Met betrekking tot Havebos is het wel hun taak om zich te verdiepen in de vergunningaanvraag en een beslissing te nemen over de ontwerp-vvgb. Dat hebben zij bij de vergadering van 25 juni gedaan. Enige onderbouwing bij de stelling dat de gemeente ernstig in gebreke is gebleven ontbreekt.
- 5.5 Ter plaatse is op 25 juli 2019 veldonderzoek naar flora en fauna gedaan. Tevens is bureauonderzoek naar mogelijk aanwezige soorten uitgevoerd. Dit onderzoek is uitgevoerd door een gediplomeerd ecooloog en voldoet aan de wettelijke eisen.
- 5.6 ProRail is niet betrokken bij dit project. Voor zover beheermaatregelen van ProRail tot problemen leiden, kan indiener zich rechtstreeks tot ProRail wenden.

Conclusie en voorstel:

Deze zienswijze geeft geen aanleiding de omgevingsvergunning gewijzigd vast te stellen. Deze zienswijze bevat geen informatie op basis waarvan gesteld kan worden dat het project in strijd is met een goede ruimtelijke ordening, waarmee de ontwerp-vvg onterecht zou zijn afgegeven. Voorgesteld

wordt met deze zienswijze niet in te stemmen, de zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de vergunning of de vvgb.

Indiener 6

- 6.1 Indiener refereert aan de zonneladder en stelt dat in Winterswijk nog lang niet alle geschikte locaties ingezet zijn waardoor de inzet van landbouwgrond voortijdig en ongewenst is. Op provinciaal niveau zou hierover volop discussie zijn, indiener adviseert om die discussie even af te wachten alvorens onomkeerbare besluiten te nemen.
- 6.2 Indiener stelt dat uit inventarisaties van het NP RES¹ zou blijken dat de capaciteit van daken en restgronden (no regret locaties) voldoende is om een werkbaar aandeel zon in de duurzame opwek te leveren. Het wegnemen van hindernissen bij de uitrol van no-regretlocaties verdient de voorkeur boven het opofferen van landbouwgrond als weg van de minste weerstand.
- 6.3 Indiener stelt dat grootschalige opwek uit zon op zonnevelden ten koste gaat van de bodembiodiversiteit.
- 6.4 Indiener stelt dat grootschalige opwek uit zon warmt het klimaat verder op doordat zonnepanelen enorm opwarmen en die warmte afgeven aan de buitenlucht. Indiener verwijst daarbij naar een internetblog onder de naam 'klimaatgek'.
- 6.5 Indiener stelt dat het effect van een sterke piek op het verkeerde moment de netwerkleveranciers grote kosten oplevert die niet doorberekend worden aan de ontwikkelaars maar aan de consument. De verstoring van de elektriciteitsmarkt in die pieken zou het SDE budget leegslurpen en de businesscase van echt duurzame technieken ruïneren.
- 6.6 Indiener stelt dat grootschalige opwek uit zon de landbouwstructuur ruïneert en de grondmarkt verstoort.
- 6.7 Indiener stelt dat grootschalige opwek uit zon ten koste gaat van de koolstofvastlegging in landbouwbodems. Nederlandse landbouwbodems zouden bij goed beheer jaarlijks tot 2 ton koolstof per hectare kunnen vastleggen.
- 6.8 Indiener stelt het risico op grootschalige verontreiniging bij brand onvoldoende is onderkend en onderzocht.
- 6.9 Indiener stelt dat de tijdelijkheid van de functieverandering zeer twijfelachtig is omdat de vraagontwikkeling rond duurzame energie binnen de periode van 30 jaar nog toenemend zal zijn.
- 6.10 Indiener stelt dat het project strijdig is met de provinciale zonnewijzer
- 6.11 Indiener stelt dat het project strijdig is met de Structuurvisie Oude IJsselstreek 2025.

Reactie gemeente

- 6.1 De zonneladder is bij de gemeente bekend en deze is ook (nadrukkelijker) opgenomen in de geëvalueerde versie van het uitnodigingskader lokale duurzame energieopwekking. Ervan uitgaande dat indiener abusievelijk Winterswijk noemt waar Oude IJsselstreek genoemd wordt, klopt de stelling dat nog niet alle volgens de zonneladder meer geschikte locaties voor het opwekken van duurzame energie zijn ingezet. De energietransitie gaat echter niet alleen over de meest geschikte locaties, maar ook over het realiseren van (economisch) haalbare projecten binnen de termijn waar wij ons als gemeente aan gecommitteerd hebben. Dat betekent dat projecten op niet-landbouwgrond de voorkeur hebben, maar het betekent ook dat projecten op landbouwgrond niet worden uitgesloten. In dit geval is een aanvraag ingediend voor een goed onderbouwd project dat voldoet aan de voorwaarden uit het uitnodigingskader en een aanzienlijke bijdrage levert aan de doelstelling van de gemeente om in 2030 energieneutraal te zijn. In een gemeente waar het merendeel van de grond agrarisch in gebruik is, is het onvermijdelijk dat de opwek van duurzame energie deels op agrarische grond wordt gerealiseerd. Daarbij wordt de voorkeur gegeven aan grote(re) projecten op enkele locaties versus kleine(re) projecten op heel veel locaties. Dit project voldoet aan die voorkeur.
- 6.2 Het NP RES maakt gebruik van de informatie die de regio's zelf aanleveren. Het is de gemeente dan ook vanzelfsprekend bekend dat ook in ons gebied nog veel potentiële locaties op daken onbenut zijn. Mede om die reden blijft de gemeente zich inspannen om zon op (grote) daken te ondersteunen, is samen met de andere Achterhoekse gemeenten energiecoöperatie Agem in het leven geroepen en wordt bij ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen gelet op de mogelijkheden voor zon op daken. Dat neemt niet weg dat al die potentiële locaties te maken hebben met meerdere uitdagingen. Relatief kleine installaties kunnen bijvoorbeeld niet zonder

¹ Nationaal Programma Regionale Energiestrategie

- meer worden aangesloten op het net. Inzet van bestaande daken voor de opwek van zonne-energie is op grond van de constructie niet altijd mogelijk. En voor daken geldt, net als voor (landbouw)grond, dat de eigenaar beslist of er wordt geïnvesteerd in zonne-energie. Dat betekent niet dat we de capaciteit van daken onbenut willen laten, maar het betekent wel dat we voorlopig óók inzetten op andere locaties.
- 6.3 De stelling dat de grootschalige opwek van zonne-energie ten koste gaat van de bodembiodiversiteit is zonder (wetenschappelijke) onderbouwing niet meer dan een mening. Het is niet aan de gemeente om dat effect te onderzoeken en te beoordelen, net zo min als het onze taak is om dat te doen voor het huidige grondgebruik. Wel moeten wij initiatieven toetsen aan (onder andere) de Wet bodembescherming en dit project is niet in strijd met die wet.
 - 6.4 Bij het opstellen van beleid en het nemen van besluiten baseren wij ons op erkende (wetenschappelijke) bronnen. De internetblog van 'klimaatgek' voldoet niet aan dat criterium. De stelling dat zonnepanelen bijdragen aan de opwarming van de aarde is zeer discutabel en niet relevant voor dit project. Zonne-energie is een duurzame (want hernieuwbare) bron van energie en de energietransitie is gericht op het vervangen van fossiele energie door duurzame energie. Daar levert dit project een bijdrage aan.
 - 6.5 Bij de beoordeling en selectie van de initiatieven voor de zonnenvelden is Liander gevraagd om advies. De nu gekozen projecten kunnen zonder problemen worden aangesloten op de bestaande infrastructuur.
 - 6.6 Het effect van grootschalige zonnenvelden op de landbouwstructuur en grondmarkt in Oude IJsselstreek is zeer beperkt. Oude IJsselstreek heeft een oppervlakte van 13.795 ha, waarvan ruim 11.000 ha agrarisch. In twee tranches van elk 30 ha worden projecten voor de opwek van zonne-energie toegestaan. Zelfs als de volledige 60 ha wordt gerealiseerd op agrarische grond, gaat het om 0,5% van het totale oppervlak landbouwgrond in de gemeente.
 - 6.7 Landbouwgrond, of liever de gewassen die geteeld worden op die grond, kunnen inderdaad grote hoeveelheden CO₂ vastleggen. In een productiesysteem, waar frequent wordt geoogst, de oogst (deels) wordt gebruikt als veevoer en de grond wordt bewerkt, keert al die CO₂ echter ook weer terug in de atmosfeer. Het vermogen van vegetatie onder en rond zonnepanelen om CO₂ vast te leggen is waarschijnlijk kleiner, maar de CO₂ wordt wel blijvend vastgelegd. Of, in dit geval, voor 30 jaar omdat daarna de grond opnieuw agrarisch in gebruik wordt genomen.
 - 6.8 Het door Indiener aangehaalde geval gaat over een situatie waar brand is ontstaan in een gebouw met daarop zonnepanelen. In een dergelijk geval kan de warmtestraling zo groot zijn dat zonnepanelen springen. Uit schade-inventarisaties door verzekeraars blijkt dat zonnepanelen zelf geen brandgevaarlijke installaties zijn. Omvormers, transformatoren en andere bouwwerken kunnen wel voor brand zorgen, voor deze inrichtingen gelden strikte normeringen. Verder kan een ondergroei of maaiesten voor brand zorgen, maar de kans dat de temperatuur zo hoog wordt dat panelen knappen is erg klein. Niettemin is de aanvraag, zoals gebruikelijk bij aanvragen voor ontwikkelingen met mogelijke risico's voor de omgeving, ter advies voorgelegd aan de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG). Met inachtneming van het advies van de VNOG is sprake van een situatie die redelijkerwijs beheersbaar is en dus vergunbaar.
 - 6.9 Voor zover na de looptijd van de vergunning nog altijd behoefte is aan zonne-energie en daar een rendabele businesscase van kan worden gemaakt, staat het wat ons betreft de grondeigenaar vrij om opnieuw een aanvraag in te dienen. Overigens is het maar zeer de vraag of dat inderdaad aan de orde zal zijn, gezien het potentieel aan daken en andere locaties en technieken die in de komende 30 jaar in gebruik zullen worden genomen en ontwikkeld zullen worden.
 - 6.10 Zoals aangegeven in paragraaf 3.4.1 van de ruimtelijke onderbouwing van zonnenveld Havebos, is het project niet in strijd met de zonnewijzer.
 - 6.11 Zoals aangegeven in paragraaf 3.5.1 van de ruimtelijke onderbouwing van zonnenveld Havebos, is het project niet in strijd met de gemeentelijke structuurvisie.

Conclusie en voorstel:

Deze zienswijze geeft geen aanleiding de omgevingsvergunning gewijzigd vast te stellen. Deze zienswijze bevat geen informatie op basis waarvan gesteld kan worden dat het project in strijd is met een goede ruimtelijke ordening, waarmee de ontwerp-vvg onterecht zou zijn afgegeven. Voorgesteld wordt met deze zienswijze niet in te stemmen, de zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de vergunning of de vvgb.

Indiener 7

- 7.1 Indiener stelt dat de locatie nabij de Munstermanstraat te Silvolde landschappelijk en cultuurhistorisch uiterst ongelukkig is gekozen. Het betreft hier een oude es met hoge archeologische waarde. Essen zijn cultuurhistorisch zeer waardevol en worden in Nederland steeds schaarser, doordat ze onder andere bedreigd worden door boomteelt en intensieve landbouw. De eeuwenoude essen maken deel uit van ons cultureel erfgoed en dienen juist beschermd te worden in plaats van volgeplaatst te worden met zonnepanelen. Dit heeft buurtgemeente Berkelland doen besluiten om zonneparken niet toe te staan op essen vanwege hun hoge cultuurhistorische waarde.
- 7.2 Indiener verneemt graag of er een Vogel- en Habitatrichtlijn soortentoets heeft plaatsgevonden.
- 7.3 Indiener wijst erop dat het agrarisch gebied waar het zonnepark gepland is onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de das. In de bosrand aangrenzend aan het perceel waarop het zonnepark is gepland, zouden meerdere belopen holen van de das zijn gesignaleerd. Indiener stelt dat met de aanleg van het zonnepark het foerageergebied van de das wordt aangetast. Dit wordt gezien als een beschadiging/vernietiging van de voortplantings- of rustplaats en is dus in strijd met art 3.10 van de Wet Natuurbescherming.
- 7.4 Indiener stelt dat het billijk zou zijn wanneer een park van deze omvang zou leiden tot landschappelijke verbetering en verdichting van het niet aan te tasten deel van de omgeving. Een landschapsfonds gevoed door de residuen uit het zonnepark kan hiervoor zorg dragen.
- 7.5 Indiener stelt dat het park zelf zou moeten afrekenen met de veel gehoorde klacht dat zo'n park een negatief effect heeft op de bodemvruchtbaarheid. Dit kan alleen als regenwater wordt opgevangen en via een sprinklersysteem onder de panelen terechtkomt, zodat de bodem daar dezelfde behandeling krijgt als die daarbuiten. Ook diffuus zonlicht dient de bodem onder de panelen te bereiken.

Reactie gemeente

- 7.1 Het is bij de gemeente bekend dat in het projectgebied een zogenaamde eenmanses of kamp ligt. Het is eveneens bekend dat dergelijke landschapselementen bedreigd worden door intensieve landbouw. Zo zijn de steilranden van deze kamp door machinale agrarische grondbewerking in de afgelopen jaren steeds verder afgevlakt. De initiatiefnemer van het zonneveld heeft daarom in het inrichtingsplan maatregelen opgenomen om deze waar mogelijk te herstellen. Dat de gemeente Berkelland zonneparken op essen niet toestaat is een goed voorbeeld van de beleidsmatige vrijheid die gemeenten hebben. Die vrijheid vinden wij belangrijk, want daardoor kunnen wij beleid ontwikkelen om de taken en verantwoordelijkheden die wij hebben in te vullen op de manier die het beste bij ons gebied en onze inwoners past.
- 7.2 Ja. Het rapport 'Toetsing Wet natuurbescherming Zonneveld Havebos' van 20 augustus 2019, opgesteld door Eelerwoude, betreft een toetsing van het plan aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid. De Vogel- en Habitatrichtlijn maakt daarvan deel uit.
- 7.3 Het onder 7.2 genoemde rapport vermeldt onder meer de das en de afwezigheid van verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied binnen het plangebied. Zonder in discussie te treden over het al dan niet aanwezig zijn van de das in (de nabijheid van) het plangebied, wijzen wij erop dat artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming ziet op (onder andere) de vaste voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van beschermde soorten. Het (tijdelijk) beschadigen van niet-essentieel foerageergebied van de das valt hier niet onder. Voor een nadere toelichting op dit onderwerp wordt verwezen naar het onder 7.2 genoemde rapport.
- 7.4 De bijdrage die een project levert aan de ruimtelijke kwaliteit is een van de aspecten waar de plannen voor zonnevelden op beoordeeld worden. Projecten die in aanmerking komen voor vergunningverlening moeten een participatieplan opstellen waarin wordt aangegeven hoe de omgeving invloed kan uitoefenen op de fysieke inrichting van het zonneveld, maar ook hoe de omgeving financieel kan participeren. Een omgevingsfonds is een van de opties die een initiatiefnemer kan kiezen. In dit geval wordt de financiële participatie ingevuld door het aanbod van financiële deelname via crowdfunding (investeren in het park met een rentepercentage) en een bijdrage van de initiatiefnemer in een zonnefonds. Het zonnefonds is een gezamenlijk fonds van de zonnevelden Havebos en Rafelder. Er lopen gesprekken met de omliggende belangenverenigingen over de besteding van het fonds. Besteding voor landschap en natuur acht de gemeente wenselijk.
- 7.5 De invloed die een zonneveld wel of niet heeft op de bodemvruchtbaarheid of bodembiodiversiteit maakt geen deel uit van het toetsingskader voor de vergunning. Zie ook de beantwoording van 6.3.

Conclusie en voorstel:

Deze zienswijze geeft geen aanleiding de omgevingsvergunning gewijzigd vast te stellen. Deze zienswijze bevat geen informatie op basis waarvan gesteld kan worden dat het project in strijd is met een goede ruimtelijke ordening, waarmee de ontwerp-vvg onterecht zou zijn afgegeven. Voorgesteld wordt met deze zienswijze niet in te stemmen, de zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de vergunning of de vvgb.

Indiener 8

8.1 Indiërs zijn van mening dat alternatieve locaties voor zonnepanelen zoals op de daken van gebouwen op industrieterreinen, landbouwstallen, schuren, overheidsgebouwen etc. prioriteit moeten krijgen. Het verstoren van Flora en Fauna van het bos strookt niet met een groen beleid zoals zij voor ogen hebben. Natuurschoon en traditionele agrarische activiteiten in het mooie gebied gaan hen aan het hart.

Reactie gemeente

8.1 De gemeente heeft zich gecommitteerd aan de regionale doelstelling om in 2030 energieneutraal te zijn. Om die doelstelling te bereiken, wordt ingezet op verschillende manieren om duurzame energie op te wekken én op energiebesparing. Zon op grote daken wordt waar mogelijk gestimuleerd, het dak van het gemeentehuis en enkele andere gemeentelijke gebouwen zijn inmiddels voorzien van zonnepanelen. Desondanks kan een deel van de beschikbare ruimte op daken de eerste tijd niet worden gebruikt. Dat kan liggen aan de constructie, waardoor een investering in zonne-energie voorlopig financieel niet uit kan (ook niet met een financiële bijdrage van de overheid). Maar het kan ook liggen aan de omvang van een project, te groot voor een gewone netaansluiting, te klein voor grote aansluiting. Uiteindelijk beslist altijd de eigenaar van het gebouw of er zonnepanelen op geplaatst worden. Uit ecologisch onderzoek blijkt dat de aanwezige flora en fauna binnen het per saldo plangebied niet of nauwelijks wordt verstoord door de komst van het zonnenveld. Enerzijds leidt het project tot een tijdelijk en beperkt verlies van leefgebied van de algemeen voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime "andere soorten". Anderzijds ontstaat naar verwachting geschikter biotoop voor met name de algemene grondgebonden zoogdieren, landbiotoop voor amfibieën en foerageergebied voor vleermuizen.

Conclusie en voorstel:

Deze zienswijze geeft geen aanleiding de omgevingsvergunning gewijzigd vast te stellen. Deze zienswijze bevat geen informatie op basis waarvan gesteld kan worden dat het project in strijd is met een goede ruimtelijke ordening, waarmee de ontwerp-vvgb onterecht zou zijn afgegeven. Voorgesteld wordt met deze zienswijze niet in te stemmen, de zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de vergunning of de vvgb.

Zienswijzen tegen de ontwerp-vvgb

De zienswijzen van indiener 9 en indiener 10 zijn identiek, met dit verschil dat bij indiener 9 een lijst van 18 punten die beschouwd kunnen worden als argumenten tegen zonnenveld Havebos, vooraf gaat aan een verzameling citaten en (helaas niet altijd werkende) links naar een verscheidenheid aan websites. De zienswijzen zijn verstuurd en ondertekend door dezelfde persoon. Om die reden worden ze beschouwd als 1 zienswijze, waarbij de 18 genoemde punten worden beschouwd als de daadwerkelijke zienswijze en de overige tekst als onderbouwing van deze punten.

Indiener 9 + 10

- 9.1 Indiener stelt dat de zonnepanelen tijdelijk zijn en de landbouwgrond zich niet/zeer moeilijk kan herstellen tot de oorspronkelijke kwaliteit.
- 9.2 Indiener stelt dat de prijs van landbouwgrond hoger wordt door meerdere claims en dat dit niet ten goede komt aan het verduurzamen van die sector.
- 9.3 Indiener stelt dat er geen draagvlak is voor zonnepanelen in het agrarisch -en natuurlandschap onder de bevolking.
- 9.4 Indiener stelt dat de bevolking onvoldoende is betrokken, geïnformeerd en geconsulteerd over dit onderwerp. De voorlichting was over het thema "energie besparen" gebracht in plaats van onder de naam "zonnepanelen in het buitengebied".

- 9.5 Indiener stelt dat de gemeente onvoldoende duidelijk maakt dat - met aanpassing van daken - voldoende zonnepanelen op daken kunnen worden geplaatst. Nadrukkelijker betrekken van industrie en andere partijen is nodig, evenals boeren met rust laten en ontwikkelaars van zonnevelden verbieden boeren te benaderen met hun "aanlokkelijke" aanbiedingen.
- 9.6 Indiener stelt dat het net de vele stroom die op zonnige dagen in het net moet komen niet aankan. De invoer van stroom op het net moet dus beter worden geregeld.
- 9.7 Indiener stelt dat de gemeente geen of onvoldoende werk maakt van daadwerkelijk besparen van energie, minder energieverbruik en eerlijk delen van de energie die beschikbaar is.
- 9.8 Indiener stelt dat vervuilde grond (Rafelderseweg) en milieuschade blijvend hinder en gevaar leveren voor de gezondheid van mens, dier en plant als niet volledig en goed wordt gesaneerd.
- 9.9 Indiener stelt dat bomen en wegbermen nu al - zonder dat de projecten zijn vergund - enorme schade ervaren. Bomen zijn vroegtijdig gekapt en er zal veel meer schade ontstaan als kabels worden gelegd ten behoeve van het vervoer van de energie.
- 9.10 Indiener stelt dat het ouderwetse energienet en de energie-infrastructuur energie-mentaliteit niet wezenlijk wordt veranderd voor duurzaamheid en zorgvuldig omgaan met energie.
- 9.11 Indiener stelt dat in het voortraject niet is geluisterd naar brede deskundigheid, inbreng van inwoners en inbreng van VAL, Plattelandsraad, LTO, e.d.
- 9.12 Indiener stelt dat de ambtenarij en B&W een verkeerd beeld hebben van de Plattelandsraad, waar Behoud Kemnade en Waalse Water deel van uit maakt. Dit blijkt uit de uitspraak "De plattelandsraad bestaat uit partijen met verschillende belangen, die kunnen nooit uniform over dit onderwerp denken". Men heeft dus wat duidelijk is geformuleerd door de Plattelandsraad en weergegeven in een visie, niet serieus genomen door een verkeerde interpretatie, een verkeerd beeld.
- 9.13 Indiener stelt dat de zonneladder gepresenteerd door Natuur en Milieu Gelderland niet is gevolgd.
- 9.14 Indiener stelt dat wat andere overheden voorhouden altijd navolgbaar is. Onderzoek van bijvoorbeeld Follow the Money wijst uit dat geld een belangrijke drijfveer is om niet verder creatief en nieuwsgierig beter te worden. Vanwege eenzijdige belangen kan daardoor niet het geheel verbeteren. Vooruitgang vindt slechts plaats in onvoorwaardelijke onafhankelijke dienstbaarheid.
- 9.15 Indiener stelt dat het groen dat kan groeien op een terrein meer opbrengst levert (schone lucht, schoon water, biodiversiteit, vreugde, schoonheid, vruchtbare bodem, vruchten, ontmoetingsplek, plek om samen te werken en te delen, bladeren hout, inspiratie, welzijn), dan een zonnepaneel, dat moet afwachten of zijn opbrengst kan worden ingezet.
- 9.16 Indiener stelt dat de noodzaak wereldovershootday naar achteren te brengen, maakt dat alle beslissen moet berusten op criteria die dat mogelijk maken. De rijkdom aan opbrengst door met de natuur samen te werken op gronden, levert veel voordeel voor de aarde die zich herstellen kan. Alleen als we dat optimaal doen kan in ons rijke westen wereldovershootday richting 31 december bewegen. Daarbij harmoniseert ook het klimaat en ontstaat een sterke regionale economie, leren mensen weer de vreugde van zinvolle arbeid.
- 9.17 Indiener stelt dat om werkelijk te veranderen, wat nodig is, we ons "construct" dienen te veranderen.
- 9.18 Indiener stelt dat de gemeente zich opstelt in een commerciële rol bij deze zonneveldenprojecten, door op haar website mensen uit te nodigen te participeren met geld, terwijl de velden nog niet zijn vergund. De gemeenten heeft hierin een commerciële rol, terwijl energie een gemeenschappelijk goed/ bezit is.

Reactie gemeente

- 9.1 Een onderbouwing voor de stelling dat landbouwgrond niet/zeer moeilijk herstelt ontbreekt. Zie verder 6.3, de gemeente toets aan de Wet bodembescherming, het project is daarmee niet in strijd.
- 9.2 Zie 6.6. Het effect van de realisatie van 60 ha zonnevelden in de gemeente op de prijs van landbouwgrond is nihil.
- 9.3 Zie 3.6. Net als bij andere ruimtelijke ontwikkelingen zijn er mensen voor en mensen tegen. In het geval van zonnevelden, geven veel mensen aan dat ze niet tegen zonnevelden zijn, maar tegen de locatie in hun directe omgeving. Dat is ook begrijpelijk. Het algemeen belang botst hier met het individueel belang. Om dat zoveel mogelijk te compenseren, moeten initiatieven voor grote zonnevelden waar mogelijk bij ontwerp en inrichting van het project rekening houden met de wensen van omwonenden en moeten omwonenden de gelegenheid krijgen financieel te participeren. Dit project voldoet aan die voorwaarden. Overigens wordt opgemerkt dat Oude

- IJsselstreek ca. 40.000 inwoners heeft, waarvan er ca. 4.700 in Silvolde wonen. Tegen zonneveld Havebos zijn 16 zienswijzen binnengekomen, waarvan 4 van organisaties buiten de gemeente. In totaal hebben 14 inwoners van de gemeente een handtekening gezet onder een zienswijze tegen zonneveld Havebos. Dat weerspreekt de stelling dat er geen draagvlak is voor zonnepanelen in het agrarisch -en natuurlandschap.
- 9.4 Het uitnodigingskader lokale duurzame energie opwekking is vastgesteld in juni 2019. In verschillende media, zoals Omroep Gelderland en het Oude IJsselstreek Vizier, is daar de nodige aandacht aan besteed. Via de gemeentelijke website is de inpassingskaart per adres te raadplegen. In het najaar van 2019 heeft de gemeente twee informatieavonden over het uitnodigingskader georganiseerd. De titel van deze informatieavonden was: "Energie besparen en opwekken in Oude IJsselstreek". In de tekst van de uitnodiging werd vermeld dat het onder meer zou gaan over "grootschalige energieopwekking met zon en wind". In het uitnodigingskader is de eis opgenomen dat initiatiefnemers voor zonnevelden vroegtijdig zelf contact moeten opnemen met omwonenden in een straal van 400 m. Ook dat is hier gebeurd.
- 9.5 De stelling dat voldoende zonne-energie kan worden opgewekt op daken is onjuist. Inzet van daken is nodig, maar grootschalige zonne-energie op land en windenergie ook. Dat blijkt ook uit de concept-RES die dit jaar voor de Achterhoek is opgesteld. Verder kan de gemeente ontwikkelaars niet verbieden om grondeigenaren te benaderen en dat is ook niet nodig. Voor zover grondeigenaren daar behoefte aan hebben kunnen zij gebruik maken van de mogelijkheden die de Wet bescherming persoonsgegevens biedt.
- 9.6 Het klopt dat het elektriciteitsnet niet is ontworpen om grote hoeveelheden stroom af te nemen. Het is juist ontworpen om stroom aan te leveren. Dit doet echter niets af aan de noodzaak voor de energietransitie. De zonnevelden die nu vergund zijn, passen nog probleemloos op de bestaande infrastructuur. In de toekomst zijn aanpassingen nodig. Mede om die reden is netbeheerder Liander betrokken bij de RES Achterhoek.
- 9.7 Een onderbouwing van de stelling dat de gemeente geen of onvoldoende werk maakt van het besparen van energie ontbreekt. Energiebesparing is, net als zonne-energie op daken en windenergie een onderwerp waar de gemeente zich voor inzet. Om de doelstelling energieneutraal in 2030 te halen, moeten al die mogelijkheden worden ontwikkeld en dat doen we dan ook.
- 9.8 N.v.t.
- 9.9 Er zijn geen bomen gekapt vooruitlopend op de vergunningverlening en realisatie van de zonnevelden. De stelling is onjuist en ongegrond.
- 9.10 Het doel van de energietransitie is om in onze energiebehoefte te voorzien door duurzame (hernieuwbare) bronnen. De energie-infrastructuur wordt daaraan aangepast. Het wezenlijk veranderen van de energie-mentaliteit is geen doelstelling of taak van de overheid.
- 9.11 Onjuist. Het uitnodigingskader is tot stand gekomen met inbreng van diverse organisaties en belangengroepen. De principeverzoeken voor de zonnevelden zijn beoordeeld door een commissie waar een lid van de Plattelandsraad deel van uitmaakte. De Plattelandsraad heeft dus rechtstreeks invloed gehad op de selectie van de projecten waarvoor de vergunning nu voorligt.
- 9.12 Het is onduidelijk welke relatie dit punt heeft met de ontwerp-vvgb. Het ontbreken van een bronvermelding maakt het bovendien onmogelijk na te gaan of de door de indiener gestelde uitspraak daadwerkelijk is gedaan en zo ja, in welke context. Mocht dit zo zijn, dan is het aan de Plattelandsraad om hierover met de gemeente in gesprek te gaan.
- 9.13 Dat klopt. De zonneladder van de Natuur en Milieufederaties, die indiener vermoedelijk bedoeld, is in januari 2019 gepubliceerd. Het uitnodigingskader was toen in een vergevorderd stadium en is niet gewijzigd. In de evaluatie van het uitnodigingskader van dit jaar is de zonneladder wel (expliciet) meegenomen bij de toetsingscriteria voor initiatieven. Opgemerkt wordt dat de zonneladder een voorkeur voor locaties aangeeft. Grootschalige zonne-energie op productieve landbouwgrond staat helemaal onderaan de ladder. Daarbij wordt opgemerkt dat het de snelheid van de energietransitie waarschijnlijk niet ten goede komt als locaties lager op de ladder moeten wachten op de voortgang van locaties hoger op de ladder. Met andere woorden: als er niet genoeg locaties hoger op de ladder beschikbaar zijn, kan de noodzaak om de energietransitie op tijd uit te voeren ertoe leiden dat ook productieve landbouwgrond wordt ingezet voor grootschalige opwek van zonne-energie.
- 9.14 Het is niet duidelijk wat de relatie van dit punt is met de voorliggende ontwerp-vvgb.
- 9.15 Dat is mogelijk, maar het is aan de grondeigenaar om te kiezen voor welk gebruik de grond wordt ingezet.
- 9.16 Het is niet duidelijk wat de relatie van dit punt is met de voorliggende ontwerp-vvgb.

- 9.17 Het is niet duidelijk wat de relatie van dit punt is met de voorliggende ontwerp-vvgb.
- 9.18 De gemeente heeft geen commerciële rol bij de zonnevelden, want de gemeente is geen investeerder en verdient evenmin aan de projecten. Op de gemeentelijke website kan iedereen informatie vinden over onder andere het opwekken van energie in de gemeente. Participatie is daarbij een belangrijk onderwerp, dus daarover is informatie te vinden op de website.

Conclusie en voorstel:

Deze zienswijze bevat geen informatie op basis waarvan gesteld kan worden dat het project in strijd is met een goede ruimtelijke ordening, waarmee de ontwerp-vvg onterecht zou zijn afgegeven. Voorgesteld wordt met deze zienswijze niet in te stemmen en de ontwerp-vvgb niet te wijzigen.

De zienswijzen 11 t/m 15 zijn identiek, alleen steeds ondertekend en verzonden door andere mensen. Om die reden worden deze zienswijzen tegelijk behandeld.

Indiener 11 t/m 15

- 11.1 Indiener stelt dat zonnepanelen niet op kostbare landbouwgrond mogen worden geplaatst, eerst zoveel mogelijk alle daken vol leggen met zonnepanelen; op industrie terreinen, grote gebouwen, landbouwstallen, schuren, woonhuizen scholen etc.
- 11.2 Indiener roept op de energieladder van het GNMF en de provincie Gelderland te volgen.
- 11.3 Indiener vraagt welke natuurwaarden, flora en fauna, op de percelen worden aangetast.
- 11.4 Indiener vraagt welke schade er wordt aangebracht aan de landbouwgrond.
- 11.5 Indiener roept op om samen te investeren in de zonnepanelen op de daken van een ander in de buurt. Zie voorbeelden van buurgemeenten zoals Oost-Gelre.
- 11.6 Indiener wijst op project Dasgoed, de locatie van zonneveld Havebos zou in een zone liggen waar uitbreiding van natuur aangelegd zou worden in het kader van een ecologische verbindingzone vanaf Anholt naar Halle.
- 11.7 Indiener stelt dat dieren, wild, gevangen komen te zitten tussen de Varsseveldseweg en het hekwerk van LG Energy aan het spoor van Pro-Rail.
- 11.8 Indiener stelt dat de gemeente 40.000 bomen wil aanplanten. De locatie van het zonneveld zou volgens indiener heel geschikt zijn.
- 11.9 Indiener wijst er op dat de buurt in de vakantieperiode in 2019 een brief kreeg. Veel mensen zouden toen weg en onbereikbaar zijn geweest. Ook nu is het weer vakantieperiode. Indiener vraagt of de informatie procedure en de inspraakprocedure fatsoenlijk zijn verlopen. Indiener stelt dat de burgers niet goed zijn geïnformeerd en geen vervolgetraject hebben gehad over de procedure van LC Energy of de gemeente OIJ.
- 11.10 Indiener vraagt of aan alle eisen van de omgevingsvergunning is voldaan.
- 11.11 Indiener noemt een natuurwaarden en test biodiversiteit van Havebos door Eelerwoude en TNO en Wageningen Universiteit. Indiener vraagt wat de uitkomsten van dit onderzoek zijn en of omwonenden dit hebben mogen inzien.
- 11.12 Indiener stelt dat de gemeente zich verschuilt achter het Akkoord van Groenlo en dat veel mensen niet weten wat dit betekent en of dit klopt.
- 11.13 Indiener stelt dat LTO, Plattelandsraad, Old Sillevold heemkundige vereniging, VAL, en SP tegen het plan hebben gestemd.

Reactie gemeente

- 11.1 Grootchalige zonnevelden worden niet zomaar op landbouwgrond gelegd. We hebben echter te maken met een forse opgave. Om de doelstelling om in 2030 energieneutraal te kunnen halen, moeten we óók gebruik maken van grootchalige zonnevelden (naast energiebesparing, zonnepanelen op daken, windenergie en energie uit biomassa).
- 11.2 Waarschijnlijk wordt de zonneladder bedoeld. Die is bekend en is meegenomen in de evaluatie van het uitnodigingskader lokale duurzame energie opwekking. Voor zonneveld Havebos heeft dat geen gevolgen. Zie ook 9.14
- 11.3 Een natuurtoets maakt deel uit van de vergunningaanvraag. Uit dit onderzoek blijkt dat de ingreep naar verwachting tijdelijk leidt tot een beperkt verlies van leefgebied van de algemeen voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime "andere soorten". In de nieuwe situatie kunnen deze soorten wederom van het plangebied gebruik maken. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat er geen leefgebied blijvend verloren gaat en het relatief algemene soorten betreft. Bovendien wordt verwacht dat

met de voorgenomen ontwikkeling juist geschikter biotoop ontstaat voor met name de algemene grondgebonden zoogdieren, landbiotoop voor amfibieën en foerageergebied voor vleermuizen. Samengevat heeft het project dus geen grote negatieve impact op de aanwezige fauna. De toegankelijkheid van het projectgebied voor verschillende (zoog)diersoorten wordt geborgd door het toepassen van diervriendelijk hekwerk. Voor flora geldt dat de nieuwe situatie, waar tussen en onder de zonnepanelen ruimte is voor inheemse wilde bloemen en rond het zonneveld diverse soorten inheemse beplanting wordt aangelegd, meer ruimte biedt dan het huidige landgebruik (maïsakker).

- 11.4 Over de effecten van de langdurige aanwezigheid van zonnepanelen op de bodem is nog niet veel bekend. Of schade ontstaat of kan ontstaan aan de geschiktheid van de grond als landbouwgrond na afloop van het gebruik als zonneveld, is een zaak tussen de initiatiefnemer en de grondeigenaar. Voor de vergunning is getoetst aan de Wet bodembescherming en daar voldoet het project aan.
- 11.5 De gemeente is groot voorstander van Initiatieven om zonnepanelen op daken te realiseren. Maar zoals onder 11.1 al is aangegeven, zijn grootschalige zonnevelden noodzakelijk om de energietransitie te realiseren.
- 11.6 Het bosgebied direct ten noorden van zonneveld Havebos is onderdeel van GNN gebied nummer 35, IJzerlo-Silvolde met twee bijbehorende verbindingzones (nu GO). De ene is Keizersbeek-Noorderbroek, die de bossen bij Anholt verbindt met Noorderbroek en Slangenburg. Deze verbindingzone heeft als modelsoort de Das. De tweede is Boven-Slinge welke de gebieden Slangenburg met Winterswijk en Duitsland verbindt. Hier gelden de modelsoorten Das en IJsvogelvlinder. De zones zijn in de jaren '90 door de toenmalige gemeente Wisch ingebracht bij ontwikkeling van de toenmalige Ecologische Hoofd Structuur. De gemeente heeft dat doel behaald: de zones zijn natuurbeleid geworden op Rijksniveau. Tegenwoordig kennen we de EHS als het NNN (Natuurnetwerk Nederland) waar de provincies verantwoordelijk voor zijn. In Gelderland dus het Gelders Natuur Netwerk of GNN. Het bosgebied direct ten noorden van zonneveld Havebos is GNN, maar de locatie van het zonneveld dat niet. GNN en GO hebben geen externe werking. De aanleg van een zonneveld grenzend aan GNN of GO is dus toegestaan. Voor alle ruimtelijke ontwikkeling geldt wel altijd toetsing aan de Wet Natuurbescherming (zie ook de antwoorden 11.11 en 11.3).
- 11.7 De Varsseveldseweg (N818) loopt ter hoogte van het plangebied op een afstand van 400 meter parallel aan het spoor van ProRail. Waarschijnlijk zijn er zorgen over de mogelijkheid dat wilde dieren over het spoor lopen en ter plaatse van het zonneveld tegen het hek aanlopen. Initiatiefnemer heeft echter gekozen voor een diervriendelijk hek, waar wild onder- of tussendoor kan.
- 11.8 Indiener duidt waarschijnlijk op het actieplan 'Bomen erbij in Oude IJsselstreek'. Dat beschrijft onder andere onze ambitie om – op langere termijn – een nieuw gemeentebos aan te leggen. Mogelijke locaties voor dit bos zijn nog niet bekend, maar wel is duidelijk dat de grondeigenaar een bos moet willen. De grondeigenaar van Havebos wil daar geen bomen, maar een zonneveld.
- 11.9 De brief in die inspreker waarschijnlijk bedoelt is een uitnodiging van de initiatiefnemer voor keukentafelgesprekken uit juli 2019. Deze brief maakte geen deel uit van een wettelijke procedure, de zienswijzetermijn wel. De initiatiefnemer voldoet met het voeren van keukentafelgesprekken met omwonenden aan de voorwaarde die de gemeente stelt voor vergunningverlening om omwonenden bij de planvorming te betrekken. Het organiseren van keukentafelgesprekken, inloopavonden etc. met en voor omwonenden is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer. De inzagetermijn voor de ontwerpvergunning en ontwerp-vvgb is gestart op 2 juli jl. Deze wettelijke inspraakprocedure schrijft voor dat een inzagetermijn 6 weken moet duren. Deze 6 weken worden door de wetgever als redelijk gezien, óók in (school)vakantieperiodes. Desondanks is het bij onze gemeente gebruikelijk om ingrijpende besluiten zo mogelijk buiten de vakantieperiode ter inzage te leggen. In dit geval paste dat niet in de planning. Bovendien zijn de meeste mensen deze vakantieperiode niet of veel korter dan anders weg geweest vanwege corona. Het is niet duidelijk wat indiener bedoelt met een vervolgtraject. De initiatiefnemer heeft informatieavonden en keukentafelgesprekken gehouden en heeft daarbij steeds contactgegevens (telefoon en e-mail) doorgegeven. De gemeente heeft de ontwerpvergunning en ontwerp-vvgb volgens de wettelijke regels gepubliceerd. Voor zover mensen nog vragen hebben, kunnen ze daarmee altijd rechtstreeks bij de initiatiefnemer terecht of contact opnemen met de gemeente.
- 11.10 Ja, de vergunningaanvraag is ingediend met daarbij alle vereiste onderzoeken. De aanvraag is door de gemeente getoetst aan de relevante wet- en regelgeving. Het initiatief voldoet daar aan.

- 11.11 Waarschijnlijk wordt het rapport 'Toetsing Wet Natuurbescherming Zonneveld Havebos' bedoeld. Dat is opgesteld door Eelerwoude, datum 20-8-2019. Het rapport maakt deel uit van de vergunningaanvraag en dus van de stukken die ter inzage lagen via www.ruimtelijkeplannen.nl en bij de gemeente. Een zeer korte samenvatting van de uitkomsten is gegeven onder 11.3.
- 11.12 De gemeente verschuilt zich achter geen enkel akkoord. Het Akkoord van Groenlo is al in 2009 gesloten en vormt nog altijd een belangrijke pijler onder het gemeentelijk energiebeleid van alle Achterhoekse gemeenten.
- 11.13 In de gemeenteraad hebben enkele partijen, waaronder de SP, tegen de zonnevelden gestemd. Omdat er meer stemmen vóór waren, is de ontwerp-vvgb afgegeven. LTO en Old Sillevold hebben zienswijzen tegen het plan ingediend. De VAL en de Plattelandsraad niet. De Plattelandsraad had bovendien een meer directe stem in dit project, omdat een lid van de Plattelandsraad deel uitmaakte van de beoordelingscommissie voor de projecten in de eerste tranche. Dit project is dus mede door de Plattelandsraad geselecteerd om in aanmerking te komen voor het vergunningtraject.

4. Eindoordeel

De inspraakreacties leiden tot 1 voorstel voor wijziging van de ontwerpbeschikking en ontwerp-vvgb. Voorgesteld wordt om de termijn voor ontmanteling van het zonneveld na de looptijd van de vergunning te verruimen van 2 naar 6 maanden. Om te voorkomen dat ongelijkheid en onduidelijkheid ontstaat tussen de verschillende projecten, wordt bovendien voorgesteld om deze termijn van 6 maanden toe te passen voor alle zonnevelden waar de gemeente vergunning voor verleent. Om tegenstrijdigheid tussen de vvgb's en de vergunningen te voorkomen, wordt ten slotte voorgesteld om in bepaling 2, lid e van de vvgb's de genoemde termijn aan te passen.